

Utrápenú detskú dušu v škole v Hriňovej liečia láskavo

"Chlapci ti môžu našepkávať, ale dievčatá nie," vyvoláva k tabuli riaditeľka Základnej školy s materskou školou v Hriňovej –Krivci **pani Mgr. Mária Paučová** šiestaka. **"Tak pod', Tomáško a povedz ukázaním na Luckinom oblečení, aké časti má ženský kroj z Podpoľania?"**

V rámci občianskej náuky sa deti učia poznať regionálne zvláštnosti, aby vedeli viac o svojom rodisku. V Európskej únii sme všetci Európanmi, ale máme aj svoje špecifiká, v čom je naša kultúrna pestrosť. Marek si skúša zasa, ako mu pristane valaška.

Vydaté mali vlasy skryté

Na hodine regionálnej výchovy si dievčatá pripravili prezentáciu ženského kroja. Je z toho aj veľa smiechu, keď ukazujú, čo mali vtedy pod sukňami.

Lucka prišla oblečená, ako chodila jej tety mama takmer pred sto rokmi. Pani riaditeľka opisuje spolu so šiestačkou Dominikou, ktorá prezentuje odev na notbuku - a s druhou Dominikou pri tabuli -priamo na modely jednotlivé časti kroja.

Oplecko, vestu -brusliak, ale aj sukne -stan, spodničky, ktoré sa škrobili, či špeciálne na prsiach prekrížené čipky, ktoré volali krodlik, krpce, zástera, šatky... Chlapcov učia spolužiačky aj ľudovú pesničku Čo koho do toho, že ja Marku ľúbim. Prezentáciu si pripravili, aby spolužiakom ukázali, čo všetko nové o vlastnom regióne zistili a spoznali.

Celá veda je okolo káčky, čo je pokrývka hlavy vydatej pani: **"Dievčatá nosili vlasy rozpustené, alebo vrkoče s mašľami. Vydatým ženám však už vlasy nesmelo byť vidieť, preto nosili káčku,"** vysvetľuje deťom **pani riaditeľka Mária Paučová** vznik okrasy na hlave, kým tri dievčatá sa snažia stužkami prichytiť špeciálne vyšívanú čelenku: **"Podľa toho, aká bola žena bohatá, či aké mala postavenie, bola káčka bohato viac či menej vyšívaná,"** dodáva **pani Mária Paučová**.

Bez firmy všetko sami

Deti so záujmom počúvajú o ženách, ktoré ak sa chceli vydať, museli si vedieť celý kroj pripraviť samé. Museli vedieť šiť, tkať, vyšívať, háčkovať a ešte iné práce, aby sa do kroja obliekli. Riaditeľka **pani Mária Paučová** hovorí: "**Takto chodili ženy oblečené pred 60 -70 rokmi.**" Dnes už podobné šaty nosia len na kultúrnych vystúpeniach členovia obľúbeného miestneho folklórneho súboru Hviezdička.

A Tomáš sa snaží pomenovať jednotlivé časti kroja, s ktorými aj ostatní chlapci majú problémy, ved' preto môžu našepkávať. Vtedy sa ukáže, či niečo o vlastnom regióne vedia

V Hriňovej majú v časti Krivec vynovenú školu z Regionálneho operačného programu. Ani netušili, že až tak veľa ušetria vďaka tomu na vykurovaní. Preto ušetrené peniaze opäť investujú do úprav okolia školy. S mestom Hriňovou majú dohodu, že im chodia vypomáhať nezamestnaní chlapi v rámci aktivačných prác. Vede ich miestny školník **pán Ondrej Suja**, čo si **pani riaditeľka Paučová** pochvaľuje, lebo „nemuseli sme platiť žiadnu firmu, všetky návrhy stavebných úprav robí náš pán školník.“

Rómovia pracujú pre svoje deti

Školník **pán Ondrej Suja** riaditeľku dopĺňa: „**Využili sme miestnych nezamestnaných v rámci aktivačných prác, ktorých nám tu posielala mesto, keď nemajú inú robotu. Keďže z projektu z eurofondov nám vznikli úspory, mohli sme investovať a postaviť ploty, toľko očakávané a veľmi potrebné parkovisko pre jedenásť áut, či urobiť celkovú úpravu okolia, čo v projekte nebolo. Rodičia sú spokojní a každý nám to chváli, že akú krásnu máme školu.**“

Robotník **pán Ján Berky** pochádza z miestnej rómskej komunity a o robote v škole hovorí: „**Eurofondy sú výborná vec, ak sa vie, ako s nimi čo najužitočnejšie narábať. U nás pomohli na to, že môžeme pracovať aspoň v rámci aktivačných prác a je to ešte aj pre deti, ktoré nám tu chodia do školy, takže nás to veľmi teší.**“

Už nehrozia úrazy

Školská budova má vyše päťdesiat rokov a podľa školníka pána Ondreja Suju „rekonštrukcia tu už bola nutná. Všetko bolo v dezolátnom stave, dvere, okná, to sa nedalo udržiavať, čo sa týka údržbárskych prác a stále hrozil úraz, trebárs keď upratovačky umývali okná. Normálne padali nám tie okná dole, lebo už rámy boli rozsušené a okná z nich vypadávali.“

Rekonštrukcia základnej školy v Hriňovej časti Krivec sa týka aj materskej školy, ktorá je súčasťou tohto objektu. Zástupkyňa riaditeľky pre materskú školu je **pani Mgr. Lenka Hrončeková**, podľa ktorej sa na ich škole podpisuje tunajšia zlá sociálna situácia: „**Mladým sa tu žije dosť ťažko. Prácu v Hriňovej nezoženú, musia za ňou dochádzať. Veľa rodičov našich detí, ak sú náhle nezamestnaní, tak sa deti hneď dostávajú do hmotnej núdze. Stačí, že prídu o prácu a už sú v hmotnej núdzi celá rodina.**“

Problémy s rečou

Ako vypočítava učiteľka v materskej škole **pani Melánia Lašáková**, za pobyt v škôlke rodičia platia šesť eur na mesiac plus stravné. Hoci majú momentálne 55 detí a museli teda otvoriť aj tretiu triedu, ekonomicky sa im už dlhšie nedarí: **„Vďaka rekonštrukcii budovy sme však aj tak získali z ušporených prostriedkov za vykurovanie dostatok peňazí na dobudovanie nášho nového detského ihriska.“**

Dnes rodia ženy prvé deti v oveľa staršom veku, kedy sú deti vraj inteligentnejšie, uvažuje **pani Melánia Lašáková**, ale vraj viac z nich má rôzne vrodené poruchy a tak sa jej to aj teraz v praxi potvrdzuje: „**Čoraz horšie je to najmä s vývojom reči u detí, či je to vplyvom televízie, že rodičia menej komunikujú s deťmi, nevie asi nik povedať, ale najviac nás mrzí, ak rodičia odmietajú s deťmi ísť k lekárom.**“

Tvoria vlastné rozprávky

Ráno je v škôlke čulý ruch. Aj **pán Marek Kramár** sem vodi sestrine deti. Má čas ako ich strýko, lebo je nezamestnaný. Robotu si už hľadá mimo svojho domova. Jeho synovec päťročný Tomáško je so škôlkou „**veľmi spokojný, veľmi dobre tu varia. Najviac mi chutia polievky a keď je hrachová,**

vtedy všetko zjem.“ Pochváli sa malý žiačik.

Vďaka prostriedkom z Regionálneho operačného programu získali pre školu aj viacero nových učebných pomôcok. Tie sa využívajú na modernú výučbu, keď animovanú tvorbu na prvom stupni vedie zástupkyňa riaditeľky **pani Mgr. Adriana Gondová: „Máme veľkú radosť, lebo náš žiak Branko Ďurica so svojou rozprávkou o žiarovke vyhral krajské kolo súťaže Slovenskej agentúry životného prostredia Medzinárodného festivalu filmov Enviro Zelený svet.“**

Cesta žiarovky

Pani Adriana Gondová deťom pomáha pri vzniku každého filmu. Práve deti na prvom stupni sú podľa nej viac kreatívne, starší žiaci by najradšej už hrali priamo vo filmoch, než ich prácne pripravovali po políčku na snímanie kamerami.

„Žiarovka sa vypálila, ocko kúpil druhú. Tá však tiež vyhorela a musel opäť kúpiť novú, lenže tú starú vyhodil len tak do kontajnera. Nedal ju do správneho koša na separovaný elektrický odpad. A žiarovka v kontajneri plakala. Vďaka tomu, že sa vypálila aj druhá, ocko prišiel na svoj omyl a uplakanú žiarovku dal do správneho koša,“ vysvetľuje

podstatu rozprávkového príbehu jeho malý šikovný autor
Branko Ďurica.

Aj mamy sa tešia

Nielen deti sú radi, že sa im obrázky zrazu pod kamerou v notbuku rozhybu a žijú svoj detský príbeh, ale aj ich rodičia. Žiaci sa prekrikujú jeden cez druhého, čo im na to doma povedali, keď prvýkrát uvideli na počítači animovaný film ich dieťaťa: „**Mama bola veľmi rada,**“ tvrdia sverne.

Pani Adriana Gondová pre správnu výučbu animátorských príbehov chodí na odborné kurzy, aby mohla viesť deti podľa najnovších smerov: „**Do školského vzdelávacieho programu sme zavedli pre druhý stupeň na našej škole zasa predmet mediálna výchova.**“ A v ňom sa už našlo viacero ôsmakov a deviatakov, ktorí na webovej stránke školy prinášajú vo vlastnom televíznom štúdiu svoje správy.

Televízia Školička

Na ten účel si vytvorili TV Školičku s vlastnou znelkou. **Pani zástupkyňa riaditeľky Adriana Gondová** určí, kto bude aký príspevok pripravovať do vysielania. Janka v okuliaroch pôsobí seriózne a v škole si už vyskúšala aj viaceré profesie:

„Najviac ma baví práca moderátorky. Redaktor musí viac improvizovať, ale moderátor si môže podľa príspevkov dopredu všetko pripraviť, čo kde kedy povie.“ Vedľa nej Lenka a Barborka majú k práci v médiách tiež kladný vzťah a možno by si ju aj vyskúšali v reálnom živote.

Martin je naopak viac uzavretejší, ale práca v rámci mediálnej výchovy ho baví: **„Len nerád som vystrčený pred kamerou. Za kamerou tiež musí niekto byť a to je najlepšie miesto pre mňa.“**

V rytme mediálnej doby

Ľubka je pani učiteľkin maznáčik a Sisa spolu Barborkou, Biankou a s Kristínkou už uvažujú, ktorý príspevok a ako najlepšie pripraviť, aby sa čo najlepšie odrazil život školy aj pomocou kamery. Mapujú udalosti ako sú školské akcie pri rôznych udalostiach, či už to bol Deň učiteľov, alebo Deň Zeme, prípadne školský ples rodičov a najmä obľúbené vianočné sviatky. Pri nich vytvorili učiteľom žiaci cez videopríspevky originálne blahoželania.

Teraz už pripravujú ďalšie prekvapenia pre návštevníkov webovej stránky školy. Rozhodli sa natočiť videoklipy triedy na anglické, ale aj slovenské pesničky. „**Chlapci chcú slovenské pesničky, že veď žijeme na Slovensku,**“ vysvetľuje Kristínka. Tak nakoniec jedna trieda bude mať slovenské a druhá anglické pesničky. Chystajú vydávať aj triedne noviny. V Hriňovej idú s dobou, ktorá je momentálne jednoznačne mediálna.

Z kotelne klubovňa

Zo starej kotolne vznikol vďaka európskym fondom útulný školský klub s knižnicou, kde sa schádza dramatický krúžok, ale prebieha tu aj vyučovanie za jedným okrúhlym stolom. **Pani učiteľka angličtiny Mgr. Mária Čemeričková učí prvákov až štvrtákov: „Deti sú veľmi šikovné. Učia sa jazyky podľa vôle rodičov, z ktorých mnohí pracujú v nemecky hovoriacich krajinách únie, a tak sa polovica žiakov prihlásila na nemčinu. Vždy sa učia podľa záujmu, ktorý rešpektujeme.“**

Deviatáci sa už so školou lúčia. A ako si predstavujú svoj život v únii? Martinka sedí vedľa **pani riaditeľky Márie Paučovej** a myslí si: „**Trh v Európskej únii je pre každého otvorený aj v oblasti vzdelávania, kde je veľmi veľa kvalitných vysokých a stredných škôl. Každý, kto má talent a chuť, má šancu sa presadiť. To je podľa mňa veľká výhoda našej generácie.**“

Ukázkové priateľstvá

Podľa vyjadrení riaditeľky **pani Márie Paučovej** sa dnes deti orientujú skôr na stredné odborné školy ako na gymnáziá, ktorých „boom“ už medzi deťmi opadol. Ide však o to, aby boli kvalitné, lebo **„darmo sa mi na základnej škole budeme snažiť deti dobre pripraviť, keď sa potom nepodchytiť aj ďalej.“**

Na základnú školu chodí okolo 240 detí a z nich viac ako desať percent sú deti z marginalizovaných rómskych komunít: **„Na našej škole sa nám darí tieto deti integrovať. Nerobíme medzi nimi žiadne rozdiely a aj ostatné deti ich prijímajú do kolektívu, nemajú s nimi žiadne problémy, či už v**

komunikácii, alebo pri spoločnom učení s dotykmi a podobne.“

Na základnú školu v Hriňovej prichádzajú rómske deti aj so smutnejšími osudmi z tamojšieho detského domova. Neraz sa stane, že sociálny odbor odoberie deti neprispôsobivým rodičom, ktorí prepadli alkoholu a drogám. To sú podľa riaditeľky **pani Márie Paučovej** tragickejšie prípady. Darí sa im trošku tieto deti vo veselom a tvorivom školskom kolektíve povzbudiť a priviesť na iné myšlienky.

Budú z nich dopraváci

Z deviatokov chlapcov najviac láka stredná dopravná škola. Ako hovorí Miro: „**Je to kvalitná škola. Z triedy sme sa do Zvolena prihlásili až piati. Po jej skončení budeme mať dobre uplatnenie, či už ako dopravný policajt, alebo dispečer.**“ Podobne uvažujú aj Lukáš, Jaro a ďalší.

Dievčatá idú aj na strednú grafickú do Lučenca, na čo má vplyv tu vyučovaná mediálna výchova, či na strednú pedagogickú a niektoré aj na gymnázium, ale aj do Banskej Štiavnice na chemickú priemyslovku. Pod Poľanou je nádherný kraj s množstvom chránených prírodných oblastí. Nečudo, že deti láka aj stredná lesnícka škola, či vo Zvolene

na drevárskej škole bytový dizajn. Hriňová má do 8 tisíc obyvateľov aj s príslušnými lazami, odkiaľ deti dovážajú autobusy práve do základnej školy s materskou školou v Krivci okolo z 15 lazov, takže je to spádové školské zariadenie.

Láska cez žalúdok

Hovorí sa, že láska ide cez žalúdok. A to aj láska ku škole, lebo z Regionálneho operačného programu sa veľa investovalo aj do školskej kuchyne s jedálňou. Jej vedúca **pani Monika Vinarčíková** si rekonštrukciu nevie vynachváliť: „**Celá naša prevádzka je prerobená. Od elektrických sme prešli na plynové nové spotrebiče, čím sme dosiahli veľkú úsporu energie, ale pomohlo sa aj nám ženám v práci. Ak máte**

umyt' tristo tanierov a pohárov, tak je to veľká úľava, ak vám pritom pomôže umývačka a nemusíte to robiť ručne.“

Kuchárka pani Božena Machovová zasa vraví: „V nových spotrebičoch uvaríme aj chuťovo a kvalitatívne lepšie jedlá, než aké sme varili doteraz, čo je logické.“

„Zväčšila sa však aj jedáleň,“ dodáva kuchárka pani Anna Uhrínová: „Viac detí sa naraz prestravuje a môžu sa ďalej venovať výučbe, ktorá tak ide plynulejšie, než predtým.“

Vedúcu školskej jedálne **pani Moniku Vinarčíkovú** teší, že škola sa chce vrátiť k starším tradíciám, keď sa deti učili aj variť: **„Dnešná mládež má problém uvariť aj čaj, že sa im pripáli, preto naučiť deti základným pravidlám varenia je dobrá investícia.“** Mládež v dnešnom svete viac vysedáva pri počítači, čo kuchárka **pani Majka Ľalíková** trefne komentovala: **„Darmo, dnešná mládež to je virtuálna generácia.“**

Tieto slová plne dokumentuje aj mediálna učebňa vybavená technikou za prostriedky z Regionálneho operačného programu, ktorú využívajú na výučbu viacerých predmetov. Na hodine dejepisu si premietajú historický film o Márii Antoinette, čo učiteľka **pani Mgr. Mária Kamenská** veľmi oceňuje: "**Vďaka vizualizácii dejín si jednotlivé historické udalosti deti lepšie zapamätajú.**"

Volejbaloví preborníci

Najhladnejší bývajú v jedálni chlapci, ktorí zo 16 krúžkov na škole najviac obľubujú športové: „**Panie učiteľky sa hnevajú, že chlapci majú radšej šport ako učenie,**“ smeje sa telocvikár **pán Mgr. Miloš Gallo**. Pochvaľuje si z Regionálneho operačného programu pomoc pri rekonštrukcii telocvične: „**Teraz je tam konečne dobrá klíma, klasických 18 stupňov tak ako má byť.**“

Pán Miloš Gallo je zároveň trénerom viacerých športových krúžkov. Má oprávnený dôvod na radosť, lebo jeho zverenci opäť vyhrali oblastnú súťaž Stred v Minimax volejbale a postúpili na majstrovstvá Slovenska do Trenčína. V telocvični znie hlasitý pokrik víťazného družstva:

„Hriňováááááááááá!“

S riaditeľkou školy **pani Máriou Paučovou** sa s trofejným víťazným pohárom hrdo fotí aj kapitán úspešného hriňovského družstva Viktor Gombala. Z tejto základnej školy teda neodchádzajú do sveta len nové moderátorky, či redaktorky, ale snád' aj budúci skvelí športovci.

OS 1 – Infraštruktúra vzdelávania: Základná škola s materskou školou v Hriňovej -Krivci

Cieľom osi 1 je zvýšenie kvality poskytovaných služieb v oblasti vzdelávania prostredníctvom rekonštrukcie, rozširovania a modernizácie predškolských zariadení, základných škôl a stredných škôl, vrátane obstarania ich vybavenia. Rekonštrukcia a modernizácia Základnej školy a materskej školy v Hriňovej.

Príspevok z EÚ zdrojov

763 788,83 eur

Začiatok a ukončenie realizácie projektu

07/2010 – 06/2011

Kontakty:

Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR

Dobrovičová 12

812 66 Bratislava

tel: 00421 2 59 26 61 11

fax: 00421 2 59 26 64 35

www.mpsr.sk

Sekcia riadenia programov regionálneho rozvoja

Prievozká 2/B

825 25 Bratislava 26

e-mail: inforop@build.gov.sk

www.ropka.sk